

PROTOKÓŁ
KONTROLI PROBLEMOWEJ
przeprowadzonej
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cybince

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.),

zespół kontrolny w składzie:

- Krzysztof Frisoli - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 5-2/2017 z dnia 24 stycznia 2017r. - *przewodniczący zespołu kontrolnego*;
- Teresa Ozimek - Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 5-1/2017 z dnia 24 stycznia 2017r. - *członek zespołu kontrolnego*;

przeprowadził w okresie od 28 sierpnia do 30 września 2017r. oraz od 06 października do 05 listopada 2017 r. kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cybince. Natomiast czynności kontrolnych w jednostce dokonano w dniu 28 sierpnia 2017 r. Przedmiotem kontroli była realizacja pomocy osobom o ograniczonej samodzielności. Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2016 r. do dnia przeprowadzenia kontroli.

Czynności kontrolnych dokonano w obecności Pani Renaty Kubiak – Kierownika jednostki.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenie o braku okoliczności uzasadniających wyłączeniu od udziału w niniejszej kontroli.

Celem kontroli było zapewnienie prawidłowej realizacji ustawowych zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince (*w dalszej części protokołu zwany Ośrodkiem*), w tym z zakresu pomocy osobom o ograniczonej samodzielności.

Czynności kontrolne obejmowały:

- analizę akt świadczeniobiorców;
- analizę udzielanego wsparcia pod względem adekwatności występujących potrzeb klientów o ograniczonej samodzielności – podania o pomoc, wywiady środowiskowe, decyzje, orzeczenia o niepełnosprawności;
- analizę akt osobowych pod względem wymaganych kwalifikacji osób wskazanych w ustawie;
- wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.

[akta kontroli str. 1-26]

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Pomoc osobom zależnym świadczona w środowisku.
2. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.
3. Alternatywne formy pomocy świadczone osobom zależnym.
4. Warunki do realizacji zadania.

Dokonano następujących ustaleń:

Ad. 1. Pomoc osobom zależnym świadczona w środowisku.

Ustawa o pomocy społecznej zobowiązuje gminę do zorganizowania opieki osobie zależnej - z powodu, wieku, niepełnosprawności, przewlekłej choroby. W sytuacji gdy osoba taka wymaga częściowego wsparcia – gmina zapewnia wsparcie w formie usług opiekuńczych, domu dziennego pobytu, rodzinnego domu pomocy. Realizujący te zadania ośrodek pomocy społecznej, powinien zatem posiadać wiedzę o potrzebach osób zależnych przebywających w środowisku.

Ocenie poddano następujące dokumenty:

1. Uchwałę nr 113/XVI/08 Rady Miejskiej w Cybince z dnia 10 marca 2008 r. w sprawie ustalenia zasad odpłatności oraz zwrotu przez świadczeniobiorcę wydatków za usługi opiekuńcze;
2. Umowę zawartą 29 grudnia 2016 r. pomiędzy Ośrodkiem a Lubuskim Oddziałem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża dot. świadczenia usług opiekuńczych;
3. rejestr wniosków wpływających do OPS;
4. wybrane losowo akta klientów objętych usługami opiekuńczymi, wsparciem w formie zasiłków stałych.

Kontrolujący ustalili, że gmina realizuje zadanie obowiązkowe w formie usług opiekuńczych.

Ośrodek realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta zlecił PCK. Ich główny zakres obejmuje: zaspokojenie codziennych potrzeb życiowych, w utrzymaniu więzi ze środowiskiem, podstawową opiekę higieniczno – sanitarną, oraz opiekę pielęgnacyjną zleconą przez lekarza. Koszt 1 godziny wynosi 16,48 zł brutto. Na dzień kontroli usługi świadczyło 6 opiekunek oraz 1 opiekun.

Z danych statystycznych MPiPS-03 wynika, że w pierwszym półroczu 2017 r. z pomocy w formie usług opiekuńczych korzystało 15 osób, podobnie jak w dniu kontroli. W rejestrze wniosków wpływających odnotowano, że w roku 2017 wpłynęło do Ośrodka 18 wniosków na usługi opiekuńcze, Ośrodek wszystkie rozpatrzył pozytywnie.

Celem zbadania sposobu ich realizacji w stosunku do potrzeb klientów, kontrolujący poddali ocenie 5 losowo wybranych akt klientów. Z przedłożonej kontrolującym listy osób objętych usługami – wybrano akta klientów nr. 9, 12, 13, 16, 17 - próba badawcza dotyczyła osób najstarszych oraz prowadzących jednoosobowe gospodarstwo domowe.

Ustalono, że wymiar świadczonych usług, nie jest adekwatny do potrzeb klientów. Brak zapewnienia (zabezpieczenia) wsparcia wymagającym opieki, w dni wolne od pracy.

Akta świadczeniobiorców, które poddano analizie dotyczyły osób w wieku od 79 do 94 lat. Z wywiadów środowiskowych wynika potrzeba przyznania usług opiekuńczych, wskazany został wymiar oraz zakres ich świadczenia. Dwie osoby (nr. akt 9, 16) posiadają dysfunkcję narządu ruchu – poruszają się za pomocą balkonika. Osoby te prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe. Jedna po złamaniu szyjki kości udowej, druga natomiast z powodu osteoporozy znaczną część dnia spędza w łóżku. Rodzina pomaga w opiece (brak wskazania w jakiej formie jest udzielana pomoc). W pierwszym przypadku, jest to syn oraz siostra i jej synowie, w drugim przypadku - pomoc udzielana jest przez dzieci i wnuki rano oraz w godzinach popołudniowych. Usługi opiekuńcze są świadczone osobom po 3 godziny w każdym dniu roboczym, osobie chorującej na osteoporozę po 2 godziny przez 5 dni w tygodniu. W przypadku osoby po złamaniu kości udowej, ze względu na pogorszenie stanu zdrowia, Ośrodek wystąpił do Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego o umieszczenie w placówce (świadczona pomoc w formie usług a także rodziny nie zabezpiecza w pełni potrzeb klientki). Ustalono, że w przypadku osób którym zapewniono wsparcie w formie usług opiekuńczych, w jednym przypadku brak odpowiedniej opieki w dni wolne od pracy. Osoba miała zapewnione usługi w wymiarze 2 godziny w każdym dniu roboczym, w tym opiekę rodziny (osoby pracujące) z rana oraz w godzinach popołudniowych - z wywiadu nie wynika, by pomoc rodziny była udzielana w dni wolne od pracy. W przypadku drugiej osoby posiadającej dysfunkcję ruchu, udzielane jest wsparcie rodziny, także w dni wolne od pracy. W obu przypadkach, brak jednak informacji o możliwościach klientek do wykonywania czynności samoobsługi w godzinach, w których nie mają zapewnionych usług i nie ma pomocy rodziny. Pozostawienie bez wsparcia osób samotnych może zagrażać ich bezpieczeństwu. Pozostałe trzy osoby (nr. akt. 12, 13, 17) funkcjonują w środowisku prawidłowo, brak zagrożeń.

Kontrolujący ustalili, że przyznana pomoc w formie zasiłków stałych nie była adekwatna do ich sytuacji i potrzeb - brak pełnego rozpoznania możliwości osób wymagających opieki.

Z przedłożonej kontrolującym listy 44 zasiłkobiorców stałych, wybrano 4 osoby - akta klientów nr. 2, 3, 14, 36 - próba badawcza dotyczyła osób które posiadały orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, najstarszych oraz prowadzących jednoosobowe gospodarstwo domowe.

Kontrolujący ustalili, że osoby te wymagały opieki. Ośrodek ww. osobom przyznał wyłącznie pomoc w formie finansowej. Akta świadczeniobiorców, które poddano analizie dotyczyły osób w wieku od 52 do 69 lat. Trzy osoby niesprawne ruchowo: jedna po amputacji kończyny porusza się o kuli, dwie z niedowładem lewostronnym. Jedna z osób z niedowładem jest leżąca. Wszystkie osoby posiadały orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu znacznym, z których wynikało, że wymagają konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Osoba leżąca miała zapewnione wsparcie w formie usług opiekuńczych w wymiarze 2 godzin w każdym dniu roboczym, a także zapewnioną opiekę w ramach pomocy sąsiedzkiej (brak

szczegółów dot. tej pomocy). Wsparcie rodziny ograniczało się do pomocy rzeczowej. Ze względu na pogarszający się stan zdrowia, lekarz stwierdził, że klient wymaga opieki całodobowej. Z uwagi na stan zdrowia, ww. nie jest w stanie zabezpieczyć swoich podstawowych potrzeb. Usługi opiekuńcze również nie są wystarczające (2 godz. x 5 dni). Ośrodek zwrócił się pismem do Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego o umieszczenie w placówce. W przypadku pozostałych osób niesprawnych ruchowo: jedna osoba z powodu towarzyszącej choroby zaburzeń psychicznych, uczestniczy w zajęciach terapeutycznych w Środowiskowym Domu Samopomocy w Bieganowie - zgodnie ze skierowaniem lekarza specjalisty – osoba samodzielna; druga osoba brak wsparcia – ocena pracownika socjalnego: wymaga leczenia i rehabilitacji. Brak oceny samodzielnego funkcjonowania.

Z analizowanej dokumentacji wynika, że trzy osoby wymagały wsparcia w formie opieki. Ośrodek znał ich sytuację, nie podjął jednak działań w kierunku zapewnienia adekwatnej do potrzeb formy pomocy (poza świadczeniem finansowym, w jednym przypadku wsparcia w formie dziennej w śds). Brak informacji o zapewnieniu opieki przez rodzinę. Kontrolujący uznają, że zagrożone było bezpieczeństwo tych klientów.

Kontrolujący ustalili, że postępowania administracyjne prowadzone są zgodnie z przepisami prawa. Występują błędy formalne w planowaniu i dokumentowaniu pracy z klientem w ramach prowadzonej pracy socjalnej.

Dokumentacja była kompletna, zachowane były terminy określone przepisami (data: przyjęcia wniosku o pomoc – sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania – wydania decyzji administracyjnej). Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności. Wywiady środowiskowe nie zawierały pełnych informacji o sytuacji klientów, o stopniu ich samodzielności. Zapisy w poz. Praca socjalna dot. m.in.: „wizyt w środowisku” i „poradnictwa”. Brak wskazania konkretnych działań. Przytoczony wpis „wizyta...” nie jest formą ani działaniem pracy socjalnej. W przypadku wpisu „poradnictwo”, pracownik socjalny nie określił szczegółowo sposobu zmierzającego do osiągnięcia zamierzonego celu (brak wskazania celu). Plan pomocy powinien zawierać wszystkie niezbędne elementy konstrukcyjne, które zostały wskazane w wytycznych zawartych w opracowanym przez pracowników WPS „Raporcie z oceny sposobu planowania pomocy klientom”:

http://www.lubuskie.uw.gov.pl/polityka_spoeczna/aktualnosci_polityka_spoeczna/st:10.html

[akta kontroli str. 27-198]

Badana dokumentacja wykazała, że pomoc przyznana klientom zasiłków stałych oraz usług opiekuńczych nie była adekwatna do ich sytuacji i potrzeb. Brak zabezpieczenia opieki osobom niesprawnym ruchowo, leżącym – może zagrażać ich bezpieczeństwu. Brak pełnego rozpoznania możliwości i potrzeb klienta niesamodzielnego i zależnego. Dokumentacja tych osób nie zawierała wszystkich niezbędnych informacji o ich sytuacji.

Ad. 2. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16 do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy

w tym domu. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował tym samym skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia. W celu zbadania tego zagadnienia analizie poddano akta osób, które skierowano i którym odmówiono w badanym okresie pobytu w domu pomocy społecznej. Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej należy prowadzić bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa.

Kontrolujący ustalili, że gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkania gminy, w tym domu.

Ustalono, że w 2016 r. w domach pomocy społecznej przebywało 4 mieszkańców gminy Cybinka a koszt pobytu wyniósł 54.023,29 zł. Na dzień kontroli (w styczniu 2017 r. było 5 osób - jedna zmarła) w domach pomocy społecznej przebywały 4 osoby, na które gmina wydatkowała 60.326,66 zł. Na podstawie analizy rejestru ustalono, że w roku 2016, wpłynął 1 wniosek o skierowanie do domu pomocy społecznej, wydano 1 decyzję kierującą. W 2017 roku, do dnia kontroli – wpłynął 1 wniosek. W kontrolowanym okresie nie stwierdzono decyzji odmownych w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej. Ustalono, że Ośrodek przeprowadzał postępowanie alimentacyjne u osób zobowiązanych.

Celem zbadania sposobu realizacji zdania, kontrolujący poddali ocenie akta wszystkich klientów, którzy na dzień kontroli przebywali w domu pomocy społecznej.

Numery decyzji kierujących, w związku z wnioskiem o umieszczenie, tych osób:

1. OPS.5027.1.2017 z dnia 22.11.2016
2. OPS.8226.4.2013 z dnia 06.08.2013
3. OPS.8226.1.2015 z dnia 09.01.2015
4. OPS.5027.1.2017 z dnia 02.02.2017

Kontrolujący ustalili, że osoby wymagały całodobowego wsparcia, w warunkach opieki w domu pomocy społecznej.

Analizie poddano dokumentację osób, które na dzień kontroli przebywały w domu pomocy społecznej, w wieku 69, 84, 74 (samotne) i 65 lat – posiada rodzinę. Klienci, to osoby przewlekle chore, mające organiczne zaburzenia osobowości, nadciśnienie, miażdżycę, zwyrodnienie stawów (poz. 2), cukrzycę, miażdżycę, migotanie przedsionków (poz. 3), z powodu ograniczeń wynikających z choroby wymagały całodobowego wsparcia. Osoby (poz. 1, 2, 3) wnioski o umieszczenie w domu pomocy społecznej złożyły osobiście. Klienci przed umieszczeniem w placówce prowadzili samodzielnie gospodarstwo domowe. Klient (poz. 1) miał syna, jednak nie utrzymywali ze sobą kontaktu. Klientki (poz.2 i 3) nie miały bliskiej rodziny. Klientka (poz. 2) sporadycznie utrzymywała kontakt z dalszą krewną. Klientce (poz. 3), pomagali współwyznawcy. Na jej prośbę została umieszczona w domu pomocy w woj. dolnośląskim. Bezdomny klient (poz. 1), przebywał na terenie gminy

Lubiszyn. Ostatnie zameldowanie posiadał na terenie gminy Cybinka, która wystawiła decyzję kierującą do DPS. Klient przebywał na leczeniu w Wielospecjalistycznym Szpitalu w Gorzowie Wlkp. Hospitalizowany był z powodu choroby układu oddechowego i krążenia, upośledzenia narządu ruchu. W trakcie pobytu w szpitalu złożył wniosek o skierowanie do domu pomocy społecznej. Do DPS w Tursku został przewieziony wprost ze Szpitala karetką przewozową. W imieniu klienta (poz. 4) wniosek o mieszkanie w domu pomocy społecznej składał brat – opiekun prawny. Zaświadczenie o ustanowieniu opieki prawnej jak i Postanowienie o zezwolenie dla opiekuna prawnego na umieszczenie brata w placówce, wydane przez Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich, znajdują się w dokumentacji klienta.

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały brak wsparcia adekwatnego do potrzeb klientów niesamodzielnych, przed umieszczeniem w domu pomocy społecznej.

W ocenie kontrolujących, Ośrodek nie udzielił wsparcia adekwatnego do rozpoznanych potrzeb klientów w okresie oczekiwania na umieszczenie w placówce całodobowej. W dokumentacji przedłożonej kontrolującym, brak informacji, czy osobom (poz. 1 i 3) proponowano wsparcie w formie usług opiekuńczych. W jednym przypadku (poz. 2), w wywiadzie środowiskowym odnotowano, że mogła liczyć na pomoc sąsiadów. Brak szczegółowej informacji. Klient (poz. 4) to osoba głęboko upośledzona, prowadził odrębne gospodarstwo domowe, zamieszkiwał sam. Na umieszczenie w domu pomocy społecznej oczekiwał ponad 5 miesięcy. Opiekunem prawnym jest brat, który mieszka w tej samej miejscowości, (podobnie pozostałe rodzeństwo). Z dokumentacji wynika, że rodzeństwo opiekowało się bratem do chwili umieszczenia w placówce, dbało o zapewnienie podstawowych potrzeb. Jednak opiekun prawny nie był w stanie zapewnić całodobowej opieki, czym uzasadniał wniosek o skierowanie brata do placówki. Ośrodek znał ich sytuację, nie podjął działań w kierunku zapewnienia pomocy adekwatnej do potrzeb, do chwili umieszczenia w placówce całodobowej. Kontrolujący uznają, że zagrożone było bezpieczeństwo tych klientów.

Badana dokumentacja wykazała, że Ośrodek, przed umieszczeniem w domu pomocy społecznej, nie udzielił osobom wsparcia adekwatnego do ich stopnia samodzielności. Nie zaproponował usług opiekuńczych. Przewlekłe prowadził postępowanie z zakresie umieszczenia osoby (poz. 4) w dps. Osoba na umieszczenie w placówce oczekiwała ponad 5 miesięcy, tym samym naruszono art. 54 ust. 2a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.). Z dokumentacji wynika, że pracownik socjalny utrzymywał kontakt z opiekunem prawnym i rodzeństwem klienta. Nie udzielił jednak rodzinie wsparcia, w zakresie umieszczenia brata w placówce, w celu zapewnienia opieki dostosowanej do stanu jego zdrowia.

Szybko i bez zbędnej zwłoki rozpatrzył natomiast wnioski i wydał decyzje administracyjne w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej osób - poz. 1, 2, 3.

[Dowód: akta kontroli str. 199-346]

Ad. 3. Alternatywne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych jako ustawowe zadanie obowiązkowe gminy może być realizowane w różnych alternatywnych formach m.in. jako dom dziennego pobytu, mieszkania chronione, rodzinny dom pomocy. Niektóre z tego typu inicjatyw mogą zastąpić również pobyt w domu pomocy społecznej. Ustalono, że na dzień kontroli Gmina nie posiadała alternatywnych rozwiązań dla osób potrzebujących tego typu wsparcia.

W opinii Kierownika Ośrodka, zapewnione wsparcie jest dostosowane do występujących potrzeb osób, wymagających pomocy w trybie pilnym.

Kierownik jednostki pismem z 14 listopada 2017 r. – przedstawił sposób zapewnienia całodobowej opieki w sytuacjach nagłych.

Z pisma wynika, że tylko w jednym przypadku, osoba w sytuacji nagłej - wymagała wsparcia. Pracownik socjalny otrzymał zgłoszenie ze środowiska o podjęcie interwencji w sprawie 71 letniego mężczyzny. Pracownik w asyście funkcjonariusza Policji udał się na miejsce gdzie ww. przebywał. Na miejscu zastano podopiecznego w wychłodzonym pomieszczeniu leżącego w łóżku, podającego, że źle się czuje i nie jest w stanie podnieść się o własnych siłach - był przemęczony, wyziębiony, przemoczony, zaniedbany pod względem higienicznym. Wezwano pogotowie ratunkowe. Służby medyczne stwierdziły, że nie ma zagrożenia życia i podstaw do przewiezienia do szpitala. Jednak lokal w którym przebywał, nie nadawał się do zamieszkania. Podopieczny wyraził zgodę na udzielenie mu pomocy w formie schronienia – niezwłocznie zorganizowano miejsce w schronisku dla osób bezdomnych. Z informacji Kierownika jednostki wynika, że ww. osoba umieszczona w schronisku – jest osobą samodzielną – nie wymaga pomocy osoby drugiej.

Gmina podejmuje inicjatywy na rzecz osób starszych.

W trakcie kontroli Kierownik wyjaśnił, że w miejscowości Cybinka, do końca 2017 r. powstanie Klub Senior Plus dla 10 osób nieaktywnych w wieku powyżej 60 roku życia. Gmina Cybinka otrzymała dofinansowanie na utworzenie Klubu w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020 w wysokości 129.438,28 zł, przy własnym wkładzie wynoszącym 35.559,57 zł.

W ramach działań o charakterze edukacyjno – integracyjnym „Senior 2.0” na terenie gminy organizowane są spotkania dla seniorów, podczas których informuje się o możliwościach skorzystania z usług i świadczeń przeznaczonych dla osób starszych oferowanych przez Ośrodek. Ponadto w ramach działań gminy na rzecz osób starszych (pośrednio dot. osób o ograniczonej samodzielności) jest pozyskiwane wsparcie dla osób niepełnosprawnych w postaci pełnego pokrycia kosztów turnusów rehabilitacyjnych z Fundacji Poland Run. Pomoc przy ubieganiu się o środki PFRON na likwidację barier architektonicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych. Nie są to jednak działania skierowane do osób starszych, wymagających opieki.

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince podejmuje współpracę z jednostkami ochrony zdrowia. Udzielana jest informacja o osobach opuszczających szpital wymagających dalszych działań ośrodka.

Pismem z 29 sierpnia 2014r. znak PS-I.9421.2.127.2014.KFri Wojewoda Lubuski wystosował apel do władarzy gmin i powiatów z prośbą o zwrócenie uwagi na potrzeby osób potrzebujących pomocy, bezdomnych, chorych i niepełnosprawnych (w szczególności osób opuszczających szpitale). W piśmie wojewoda podkreślił wagę wzajemnej współpracy pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, a jednostkami ochrony zdrowia. Pismem z 10 września 2014r. znak OPS.812.49.2014 kontrolowana jednostka poinformowała że nie jest obojętna na potrzeby takich osób. Każda otrzymana informacja ze szpitala, bądź środowiska jest niezwłocznie rozpatrywana. W zależności od sytuacji oraz możliwości, Ośrodek zapewnia osobie potrzebującej usługi opiekuńcze, umieszcza w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym, bądź w Domu Pomocy Społecznej, Noclegowni. Dużą przeszkodą jest późne informowanie ochrony zdrowia o osobach wypisywanych ze szpitali (krótki czas na zorganizowanie pomocy), najczęściej osób samotnych. Ośrodek zobowiązał się, że będzie podejmował działania na rzecz wypracowania zasad wzajemnej współpracy z ochroną zdrowia.

Z ustnych informacji Kierownika kontrolowanej jednostki wynika, że w 2017 r. doszło do spotkania Prezesa Szpitala w Słubicach z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej. W szpitalu zatrudniono pracownika socjalnego, który informuje jednostki o osobach opuszczających szpital, nieubezpieczonych czy wymagających dalszych działań tj. umieszczenie w placówce całodobowej, zakładzie opieki leczniczej i inne formy pomocy. Jest deklaracja do dalszych cyklicznych spotkań pomiędzy stronami (brak dowodów w sprawie).

Pismem z 14 lutego 2017r. znak PS-I.9421.2.17.2017.KFri kierowanym do dyrektorów/ kierowników ośrodków pomocy społecznej Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wskazał na problem zorganizowania natychmiastowej, całodobowej opieki osobom zależnym. Podkreślił znaczenie uregulowania zasad współpracy z jednostkami ochrony zdrowia oraz sugerował alternatywne formy rozwiązań przy tego typu potrzebach np. rodzinne domy pomocy. Na wskazane powyżej pismo kierownik Ośrodka nie odpowiedział.

[Dowód: akta kontroli str. 347-354]

Gmina nie posiada infrastruktury pomocy, dla osób wymagających natychmiastowego zapewnienia całodobowej opieki. Nawiązana została wzajemna współpraca z jednostką ochrony zdrowia. Brak formalnych uregulowań w tej sprawie. Gmina aktywnie działa na rzecz wsparcia osób starszych.

Ad.4. Warunki do realizacji zadania.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie warunki. Ustawodawca wskazał obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych pracowników socjalnych, jako gwarancję odpowiedniej jakości usług do pracy socjalnej z osobą/rodziną. Warunkiem realizacji zadań jest również możliwość zaproponowania klientowi odpowiedniej do jego potrzeb oferty (poza wsparciem

finansowym), czy możliwość przeprowadzenia z nim osobistej rozmowy, gwarantującej intymność, godność, poczucie bezpieczeństwa.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, iż: *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.* Ponadto, zgodnie z ust.12 - *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.*

Kontrolujący ustalili, że w Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince spełnia określony w art. 110 wskaźnik zatrudnienia.

Na 1 pracownika socjalnego przypada 1.664 mieszkańców (liczba ludności Gminy Cybinka - dane z ewidencja ludności, stan na dzień 31.08.2017 r. – 6.659 osób). Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje 5 osób, tj. Kierownik i 4 pracowników socjalnych świadczących pracę socjalną w 4 rejonach opiekuńczych.

Zarówno Kierownik jednostki jak i pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej (art. 122, art. 116).

Ponadto stwierdzono, że zgodnie z art. 119 ust.2 pkt 6 cyt. ustawy o pomocy społecznej, wszyscy pracownicy socjalni podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach m.in. praca z osobami z zaburzeniami psychicznymi, sposoby postępowania w sytuacjach kryzysowych, profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych, superwizja w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Występują bariery architektoniczne co nie stwarza warunków do realizacji zadań pomocy społecznej.

Ośrodek zajmuje pierwsze piętro budynku oraz 2 pomieszczenia na drugim piętrze. Do dyspozycji pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince jest łazienka oraz 5 pomieszczeń na pierwszym piętrze: 1 pomieszczenie zajmuje kierownik, 1 pomieszczenie jest administracyjno – księgowo (2 osoby), 1 pomieszczenie, zajmowane przez 3 osoby (świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze), 1 pomieszczenie zajmowane przez 4 pracowników socjalnych, 1 pomieszczenie pełniące funkcję pomieszczenia socjalnego, miejsca spotkań, m. in. Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w razie potrzeby miejsca indywidualnych rozmów pracownika socjalnego z klientem. Na drugim piętrze znajdują się 2 pomieszczenia: archiwum oraz biuro osoby zajmującej się profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom.

Występujące bariery architektoniczne uniemożliwiają niepełnosprawnym klientom dotarcie do Ośrodka. Na parterze budynku mieszczą się dwie instytucje, do których zapewniony jest dostęp dla osób niepełnosprawnych (podjazd). Jeśli zgłosi się klient mający problemy z poruszaniem się, pracownicy ww. wymienionych instytucji zawiadamiają pracowników OPS, którzy schodzą do klienta i zapraszają go na rozmowę do pomieszczenia na parterze

udostępnionego przez jedną z tych instytucji. Takie rozwiązanie nie zapewnia pełnej dostępności klientom do Ośrodka. Brak bezpośredniego dostępu do pracowników Ośrodka ma szczególne znaczenie dla osób starszych i niepełnosprawnych. Jest on znacznie ograniczony w przypadku nieobecności w pracy pracowników instytucji (pośredniczących w kontakcie) usytuowanych na parterze.

[Dowód: akta kontroli str. 355-374]

Nie stwierdzono uchybień w zakresie kwalifikacji kierownika, pracowników socjalnych oraz wskaźnika zatrudnienia. Posiadane zasoby lokalowe nie stwarzają właściwych warunków do realizacji zadań pomocy społecznej (w tym bariery architektoniczne).

WNIOSKI:

1. Gmina realizuje ustawowe zadania w formie usług opiekuńczych, przyznaje zasiłki stałe osobom uprawnionym, kieruje do DPS, wspiera aktywność osób starszych.
2. Pomoc przyznana klientom zasiłków stałych oraz usług opiekuńczych nie była adekwatna do ich sytuacji i potrzeb (stwierdzono również braki w rodzinnych wywiadach środowiskowych).
3. Brak zabezpieczenia opieki, szczególnie osobom leżącym, niesprawnym ruchowo (wymiar świadczonych usług nie adekwatny do potrzeb klientów).
4. Szybko i bez zbędnej zwłoki rozpatrzono wnioski i wydano decyzje administracyjne w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej.
5. Przewlekłe prowadzono postępowanie z zakresie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej.
6. Gmina ponosi częściową opłatę za pobyt osoby w domu pomocy społecznej.
7. Klientom oczekującym na umieszczenie w domu pomocy społecznej nie udzielono wsparcia adekwatnego do rozpoznanych potrzeb (nie zaproponowano usług opiekuńczych - stwierdzono również braki w rodzinnych wywiadach środowiskowych).
8. Nie udokumentowano aktywności w kierunku rozwoju alternatywnych, dziennych form wsparcia seniorów w oparciu o współpracę z organizacjami lokalnymi.
9. Pozyskano środki na utworzenie Klubu Seniora dla osób starszych niepracujących w wieku 60+. Gmina posiada ofertę przeznaczoną dla ww. grupy osób.
10. Podejmowana jest współpraca z jednostką ochrony zdrowia w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobom zależnym.
11. Gmina zapewnia warunki do realizacji zadań w zakresie wskaźnika zatrudnienia i kwalifikacji pracowników socjalnych, podnoszenia kompetencji zawodowych poprzez udział w szkoleniach.
12. Występują bariery architektoniczne w Ośrodku Pomocy Społecznej.

- wniosek zawarty w pkt 8 stanowi uchybienie, w pkt 2, 3, 5, 7 istotnie uchybienia; wniosek zawarty w pkt.12 stanowi sugestię kontrolujących do podjęcia działań w kierunku likwidacji barier architektonicznych.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej oraz w części dotyczącej prowadzonej pracy socjalnej – pracownicy socjalni Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

Po przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cybince książki kontroli pod numerem 1.

Pouczenie

Na podstawie § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005r. ze zm.) Kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince, drugi Burmistrzowi Cybinki, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik OPS Cybinka:

.....

Krzysztof Frisoli
Inspektor Wojewódzki

Renata Kubiak

.....

Teresa Ozimek
Starszy Inspektor Wojewódzki

Gorzów Wlkp., dnia 19 lutego 2018 r.

Cybinka, dnia 26 lutego 2018 r.